

SCENARIUSZ ZAJĘĆ

Autor: Dominika Ryszka

Nadleśnictwo: Celestynów

Temat: Ptasie wędrówki i ich nie do końca wyjaśnione tajemnice (Zajęcia przeznaczone są dla uczniów szkół gimnazjalnych)

Cele zajęć:

praktyczne:

1. Rozpoznawanie rodzajów piór – pióro okrywowe, puchowe, sterówka, lotka
2. Umiejętność rozpoznawania wybranych gatunków ptaków
3. Sposób postępowania w momencie spotkania zaobrazkowanego ptaka
4. Rozpoznawanie ptaków potrzebujących pomocy
5. Rozpoznawanie odgłosów wybranych gatunków ptaków

poznawcze:

1. Przystosowanie ptaków do lotu:
 - a) Budowa zewnętrzna i wewnętrzna ptaka
 - b) Rodzaje piór i ich budowa
 - c) Jak powstaje siła nośna – prezentacja protego doświadczenia i wyjaśnienie podstaw zjawiska
2. Wędrówki ptaków
 - a) Dlaczego ptaki migrują – ptaki osiadłe, wędrowne, koczujące / lęgowe, przelotne, zimujące, zalatujące, przypadkowo zalatujące / bariera geograficzna
 - b) Nie do końca poznana tajemnica ptaków, czyli jak ptaki odnajdują drogę
 - c) Jak można odpowiedzialnie pomagać ptakom zimującym
3. Monitoring ptaków
 - a) Obrączkowanie ptaków – jako jedna z najbardziej powszechnych, prostych i skutecznych metod prowadzenia monitoringu ptaków
4. Jak rozpoznać ptaka potrzebującego pomocy

emocjonalne:

Odbiorca:

- ✓ rozwinię pasję poznawania przyrody i zjawisk przyrodniczych
- ✓ rozwinię umiejętności analizowania obserwowanych zjawisk
- ✓ uświadomi sobie odpowiedzialność za stan przyrody
- ✓ Pozna zagrożenia płynące z nieodpowiedzialnych zachowań człowieka względem świata przyrody
- ✓ zrozumie miejsce i rolę człowieka w przyrodzie

Metody - wykład konwersatoryjny (przeplatanie fragmentów mówionych wykładu z wypowiedziami słuchaczy oraz wykonywaniem przez nich zadań teoretycznych i praktycznych)

Formy pracy - indywidualna jednolita, grupowa zróżnicowana

Środki dydaktyczne

- a) pióra pochodzące od różnych gatunków ptaków
- b) obrączka dla ptaka służąca do monitoringu
- c) przewodnik do rozpoznawania ptaków
- d) wypływki sów
- e) nagrana dźwiękowe śpiewu ptaków

Czas trwania

45 min.

Miejsce

dowolne

Opis przebiegu zajęć

Wprowadzenie

Prowadzący-

- a) wita się z uczniami
- b) przedstawia temat i uzasadnia jego wybór

Realizacja

Prowadzący-

- a) omawia budowę zewnętrzną i wewnętrzną ptaka, pod kątem przystosowania do lotu
 - ✓ pokazuje rodzaje piór, tłumaczy ich budowę i wskazuje różnice – okrywowe, puchowe, lotki, sterówki
 - ✓ pokazuje czaszkę ptaka
- b) tłumaczy jak powstaje siła nośna i prezentuje doświadczenie w celu jej zobrazowania (doświadczenie wykonywane jest razem z uczniami)
- c) omawia przyczyny migracji ptaków i podaje definicję oraz przykłady gatunków ptaków osiadłych, wędrownych, koczujących / lęgowych, przelotnych, zimujących, zalatujących, przypadkowo zalatujących oraz bariery geograficznej
- d) przedstawia wykorzystywane przez ptaki sposoby na odnajdywanie trasy i kierunku lotu
- e) Tłumaczy jak odpowiedzialnie pomagać ptakom pozostającym na zimę (zimującym) oraz przylatującym w okresie zimy
- f) Tłumaczy na czym polega obrączkowanie ptaków i jaki jest jego cel

- g) Pokazuje obrączkę dla ptaka i uczy co należy zrobić w momencie spotkania zaobráczkowanego ptaka
- h) uczy i tłumaczy jak rozpoznać ptaka potrzebującego pomocy i w jaki sposób można mu pomóc nie czyniąc szkody
- i) odtwarza dźwięki odgłosów wybranych ptaków (min. gatunki, których nazwy pojawiły się podczas prowadzonych zajęć)
- j) pokazuje wypluwki sów, jako ciekawostkę niezwiązaną z tematem zajęć

Uczniowie

- a) są włączani do dyskusji, uzupełniają wypowiedzi prowadzącego bazując na własnej wiedzy i doświadczeniu
- b) poznają cechy budowy ptaków umożliwiającym im latanie
- c) poznają różnicę w budowie poszczególnych rodzajów piór i uczą się je rozpoznawać
- d) poznają pióra wybranych gatunków
- e) wykonują razem z prowadzącym doświadczenie obrazujące działanie siły nośnej umożliwiającej ptakom lot
- f) podejmują próbę rozpoznania gatunku ptaka na podstawie odtworzonego dźwięku

Podsumowanie

Prowadzący

- a) podsumowuje zajęcia
- b) pyta, czy uczniowie mają pytania do przeprowadzonych zajęć
- c) podaje literaturę, strony internetowe związane z tematem zajęć
- d) dziękuje za udział w zajęciach

Literatura

1. Roy Brown, John Ferguson, Michael Lawrence, David Lees „Tropy i ślady ptaków”. Muza S.A. Warszawa 2006
2. Einhard Bezzel „Jakie to pióro?”. Multico. Warszawa 2010
3. Andrzej Kruszewicz „Ptaki Polski” T I-II. Multico. Warszawa 2008
4. Atlas „Ptaki – łatwe rozpoznawanie”. Olesiejuk. Warszawa 2009
5. Rafał Śniegocki - CILP „Z pamiętnika skrzydlatych myśli”. ORWLP Bedoń. Warszawa 2012
6. Detlef Singer „Przewodnik kieszonkowy – Ptaki drapieżne i sowy”. Mulico
7. David Attenborough „Prywatne życie ptaków”. 1999
8. „Obserwujemy ptaki poradnik dla początkujących” 2006

Strony internetowe:

www.otop.org

<http://forum.przyroda.org/>

<http://www.kuling.org.pl/>

<http://www.drapolicz.org.pl/>

<http://www.salamandra.org.pl/>

<http://www.koo.org.pl/>

<http://www.mto-kr.pl/>

<http://www.wbwp-fund.eu/>

<http://ztp.home.pl/>

<http://peregrinus.pl/pl/eurapmon>

<http://ptaki.info/>

Scenariusz autorski - Dominika Ryszka, starszy referent ds. ewidencji gruntów i ksiąg wieczystych, Nadleśnictwo Celestynów